

uit te besteden. Bij het aannemen van een bouwwerk was onderaanneming in vele gevallen onvermijdelijk. De auteur opent hier dan ook heel wat deuren voor verder onderzoek naar deze ondernemingsstructuren en de relatie tussen ondernemers en het corporatieve kader; een onderwerp dat slechts door intensief speurwerk verder onderzocht kan worden.

Van Tussenbroek blijft jammer genoeg nogal op de vlakte over de precieze aard van het gebruikte bronnenmateriaal. Uit de karige informatie die hij hierover verstrekt (zie vooral pp. 19-20) en de aangehaalde casestudies in de tekst, blijkt dat het gros van de verzamelde bestekken hoofdzakelijk betrekking heeft op publieke werken. Mogelijk is dit een gevolg van het feit dat het boek grotendeels gestoeld is op bouwbestekken die reeds uitgegeven werden. Zoals recent bekritiseerd door Robert Carvais en Maarten Prak, heeft het bestaand bouwhistorisch onderzoek – met name dan het onderzoek naar de bouw als een probleem van industriële organisatie – zich hoofdzakelijk toegespitst op publieke bouwwerken, die veel meer sporen in de archieven hebben nagelaten dan de private bouwmarkt. Uit recent onderzoek blijkt echter dat publieke werken eerder een beperkt aandeel hadden in de totale bouwmarkt en dat private projecten veel belangrijker waren. Het blijft dus maar de vraag in hoeverre bestekken in de private sector afweken van deze in de publieke sector, waar, zoals blijkt uit het werk van onder meer Gea van Essen, Geert Medema en Krista de Jonge, een veel meer geïnstitutionaliseerd kader bestond waarbinnen bouwwerkzaamheden werden uitgevoerd.

De auteur geeft aan dat deze studie op basis van uitgegeven bestekken slechts een eerste aanzet was, en dat hij bij zijn archiefonderzoek reeds heel wat bijkomende, niet-gepubliceerde bestekken heeft gevonden. Na het lezen van zijn jongste boekwerk, hoop ik dan ook dat de auteur zijn onderzoek voortzet en onze kijk op de premoderne bouwsector verder helpt scherp te stellen.

Boris Horemans

Vrije Universiteit Brussel

Rochelle Rowe, *Imagining Caribbean Womanhood. Race, Nation and Beauty Competitions, 1929-70* (Manchester and New York: Manchester University Press, 2013) 199 p. ISBN 978-0-7190-8867-4

Creolization and hybridity are among the most enduring tropes in the academic treatment of Caribbean cultural politics. In *Imagining Caribbean Womanhood. Race, Nation and Beauty Competitions, 1929-70*, Rochelle Rowe engages these concepts, using the history of West Indian beauty competitions as a frame through which the body and citizenship were constructed and debated in the period prece-

ding and immediately following independence from Britain. Rowe highlights the value and mobilization of hybridity as a literal interpretation of “harmonious racial and cultural blending in the Caribbean through performances of cultured, modern beauty” (p. 6). Rowe offers an important analysis of ideological changes over time, while the focus on beauty pageants aims to explore “the serviceability of the concept of hybridity within the different nationalist projects of the mid-twentieth century in Jamaica, Trinidad and Barbados, and how these projects were challenged, in the Caribbean and in London” (p.6).

The monograph is organized into seven chapters. The introduction contextualizes beauty competitions within the history of creolization and hybridity, as well as the dynamics of race and ethnicity in the British West Indian colonies. Chapters 1, 2 and 3 historicize the emergence of beauty competitions in Jamaica, Trinidad and Barbados, respectively. The Jamaican case reveals that ideals of white elite femininity were upheld by the organizers and sponsors of the “Miss Jamaica” competition – the white Creole elites who envisaged a nationalism that perpetuated British ideology while negating brown middle-class and black working-class nationalisms emerging amidst the labor rebellions and cultural awakenings of the period 1929-50. The Trinidadian case examines the tensions between the “Carnival Queen” competition, established in 1946 under the patronage of white Creole elites, and the “Queen of the Bands” competition, founded by the emergent middle-class nationalists of the People’s National Movement. As Rowe illustrates, the values of the white elite and the Afro-Creole middle-class often ran parallel to one another, both reflecting bourgeois ideologies. Rowe next presents the Barbadian “Carnival Queen” competition, established in 1956. Unlike the Trinidadian competition after which it was modeled, the Barbados “Carnival Queen” – organized by the brown middle-class Junior Chamber of Commerce – broadened the competition to include black contestants. Responses to black contestants, however, revealed “the deeply ingrained and racialised investment in the black (female) body as the locus of primal Africanness, prone to vulgarity” (p. 113).

In Chapters 4 and 5, Rowe documents shifts in ideologies of beauty and their implications for nationalism. She returns to Jamaica on the cusp of Independence, examining the impact of the “Ten Types” beauty contest “in the construction of a multiracial modern Jamaican identity” (p. 118). By fashioning ten “types” of racial/ethnic competition categories, the organizers mobilized an ideology of racial egalitarianism in a nation that had ostensibly moved beyond racism. Rowe next considers the 1959 establishment of a London “Carnival Queen” competition by Trinidadian communist activist Claudia Jones, who attempted to “challenge the ‘multilayered pigmentocracy’ at the heart of Caribbean society, striking at the inner workings of the racial system of British colonialism in the process” (p. 153) through ideologies of black femininity and solidarity.

In the brief afterword, Rowe offers a concise summary of her findings, and reflects on the 1970 “Miss World” crowning of a Grenadian, light-skinned, upper-middle class woman – the archetypical femininity reified by many Caribbean beauty competitions featured in her text.

Imagining Caribbean Womanhood is an outstanding contribution to studies of creolization and hybridity for its rigorous attention to these concepts as value-laden and embedded in performances of the body in West Indian popular culture and nationalisms. Rochelle Rowe presents a dynamic analysis of hybridity during the transition from colony to nation, as an increasingly influential Afro-Creole population challenged the symbols and institutions from which Euro-Creole elite authority was deployed. Rowe’s detailed attention to the role of print media, commerce, labor and community organizations in (trans)national discourses on respectability and femininity enables a nuanced understanding of the temporality and ethnographic specificity of constructions of nationhood and citizenship.

While the creolized, hybrid body was central to Rowe’s argument, more attention to unpacking categories of race and ethnicity would have enhanced the analysis. Skin color as a signifier of race figured prominently, yet there was minimal attention to other phenotypical markers. For example, how was Miss Satinwood (“A Jamaican Girl of Coffee-and Milk Complexion”) differentiated from Miss Allspice (“A Jamaican Girl of Part Indian Parentage”) in terms of phenotypical features? Analysis of the complexity of Caribbean ethno-racial stratification and nationalism would have benefitted from greater attention to the nuances and manipulations of racial and ethnic typologies.

I highly recommend *Imagining Caribbean Womanhood* to popular and academic audiences interested in the politics of beauty and decolonization movements. While the study focuses on Anglophone Caribbean nationhood, this text offers a template for feminist historical scholarship that can be applied to other geo-political contexts and eras as well.

Patricia van Leeuwaarde Moonsammy

Victor Enthoven, Henk den Heijer en Han Jordaan (red), *Geweld in de West. Een militaire geschiedenis van de Nederlandse Atlantische wereld, 1600-1800* (Leiden: Brill, 2013), 356 p. ISBN 978-90-04246-263

In een opmerkelijk artikel uit de jaren negentig betoogden Piet Emmer en Wim Klooster dat de Nederlandse aanwezigheid in het Atlantisch gebied in de vroegmoderne tijd te karakteriseren valt als ‘expansion without empire’. Hoewel Wim Klooster zelf in zijn latere werk meer gewicht ging toekennen aan de militaire